

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U004902

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-11-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубенець Микола Васильович

2. Dubenets Mykola V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 15-11-2019

Спеціальність за освітою: Облік і аудит

Місце роботи здобувача: ПП Селекційно-виробничий центр «Яровіт»

Код за ЄДРПОУ: 36514771

Місцезнаходження: вул. Олесь Гончара, 19 А, оф. 207, м. Полтава, Полтавський р-н., Полтавська обл., 36039, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.353.01

Повне найменування юридичної особи: Державна установа Інститут зернових культур

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, 14, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавська державна аграрна академія

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди 1/3, м. Полтава, Полтавський р-н., Полтавська обл., 36003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Адаптивний потенціал сортів пшениці м'якої озимої селекції Полтавської державної аграрної академії в стресових умовах Лісостепу України

2. Adaptive potential of winter wheat varieties in the stressful environment of the forest-steppe of Ukraine

Реферат:

1. Об'єкт дослідження – адаптивний потенціал сортів пшениці м'якої озимої залежно від умов навколишнього середовища. Мета досліджень – особливості прояву господарсько-цінних ознак сортів пшениці м'якої озимої в різних умовах контрольованого середовища, фотоперіодичної реакції та специфіки яровизації, обґрунтування методів оцінки за рівнем генетичного і адаптивного потенціалу в умовах Лісостепу України. Методи досліджень: загальнонаукові-емпіричні, теоретичні, статистичні; спеціальні-візуальний для визначення морфотипу рослин, для проведення спостережень за фазами їх росту і розвитку; вимірювально-ваговий для проведення структурного аналізу; молекулярно-генетичний по ідентифікації маркерів ДНК; математично-статистичний для визначення рівня формування і мінливості кількісних ознак; кластерний для визначення рівня сумарної відстані кількісних ознак за строками сівби; фізіологічні для оцінки зимостійкості. Результати: Застосовано у селекційній програмі Полтавської державної аграрної академії нові методи і

підходи в оцінці адаптивних властивостей сортів пшениці м'якої озимої. Запропоновано у селекційному процесі використання кластерного аналізу за рівнем сумарної відстані ознак за строками сівби та еколого-генетичного аналізу з використанням градієнта середовищ для оцінки норми реакції сортів. Створено сорти пшениці м'якої озимої СОНАТА ПОЛТАВСЬКА, САНЖАРА, що набули майнового права на поширення в Україні та запропоновано їх для використання в гібридизації як вихідний матеріал носіїв господарсько-цінних ознак, а також ці сорти передано та залучено до науково-дослідних програм Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва. За результатами роботи отримано патент № 99843 (Україна) на корисну модель «Спосіб ідентифікації і добору високопродуктивних генотипів пшениці м'якої озимої на ранніх етапах селекції». Новизна – Уперше, в умовах Лісостепу України, визначено рівні адаптивності сортів пшениці м'якої озимої селекції Полтавської Державної аграрної академії, які включені до Державного реєстру сортів рослин України і широко поширені у виробництві, з використанням контрольованого середовища, визначення зимостійкості, сумарної відстані кількісних ознак. Надано характеристику сортів пшениці м'якої озимої за адаптивним потенціалом та визначено мінливість кількісних ознак рослин сортів пшениці м'якої озимої. Установлено рівень реалізації їх генетичного потенціалу за врожайністю, визначено параметри якості зерна. Установлено зимостійкість за фотоперіодичною чутливістю та періодом яровизації. Галузь – сільськогосподарські науки.

2. Object of the study - adaptive potential of soft winter wheat varieties depending on environmental conditions. Purpose of the research - peculiarities of displaying of agronomic valuable traits of soft winter wheat varieties under different conditions of the controlled environment, photoperiodic reaction and specificity of the vernalization, description of methods of assessment by the level of genetic and adaptive potential in the conditions of the Forest-Steppe of Ukraine. Research methods: general scientific - empirical, theoretical, statistical; special - visual to determine the morphotype of plants, to observe the stages of their growth and development; measuring and weighing for plant analysis; molecular genetic identification of DNA markers; mathematical and statistical to determine the level of formation and variability of quantitative traits; cluster to determine the level of total distance of quantitative traits by sowing time; physiological to evaluate winter hardiness. Results: New methods and approaches in evaluation of adaptive traits of soft winter wheat varieties have been applied in the breeding program of the Poltava State Agrarian Academy. It is proposed in the breeding process the use of cluster analysis by the level of the total distance of traits by sowing time and ecological-genetic analysis using a gradient of environment to evaluate the rate of response of varieties. Soft winter wheat varieties have been created: SONATA POLTAVSKAYA, SANZHARA, which acquired property rights for distribution in Ukraine and offered them for use in hybridization as a source material of carriers of agronomic valuable traits, as well as these varieties were transferred and involved in research programs of Plant Production Institute named by V.Ya. Yuryev. Based on the results of the work, we obtained patent No. 99843 (Ukraine) for a utility model "A method for identifying and selecting high-yielding soft winter wheat genotypes in the early stages of breeding". Novelty: For the first time, in the conditions of the Forest-Steppe of Ukraine, the levels of adaptability of soft winter wheat varieties of Poltava State Agrarian Academy were determined, which are included in the State Register of Plant Varieties of Ukraine and are widespread in production, using a controlled environment, determining winter hardiness, total distances. The characteristics of soft winter wheat varieties are characterized by their adaptive potential and the variability of the quantitative traits of plants of soft winter wheat varieties is determined. The level of realization of their genetic potential for yield was determined, the parameters of grain quality were determined. The winter hardiness was determined by photoperiodic sensitivity and the period of vernalization. Field: agricultural science.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Володимир Миколайович

2. Tyshchenko Volodymyr M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хоменко Світлана Олегівна

2. Khomenko Svitlana O.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Базалій Валерій Васильович

2. Bazalij Valerij V.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Черенков Анатолій Васильович

2. Cherenkov Anatolii V.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Козаченко Михайло Романович

2. Kozachenko Mykhailo R.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирпа Микола Якович

2. Курпа Mykola Ya.

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дзюбецький Борис Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дзюбецький Борис Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.